

УДК 342.9:351.743(477)

Ю.П. Жванко,
науковий співробітник
ДНДІ МВС України, м. Київ,
ORCID ID 0000-0001-6413-5156

СУЧАСНИЙ СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ОБІГУ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто сучасний стан нормативно-правового регулювання відносин у сфері обігу зброї в Україні. Встановлено, що наразі він не відповідає сучасним реаліям та відповідним міжнародним стандартам, оскільки містить чимало прогалин і суперечностей, що потребують негайного усунення. Запропонована необхідність прийняття єдиного Закону, який має впорядкувати вже наявні правовідносини у сфері обігу зброї, які до цього часу не врегульовані або суперечливі, регламентувати та запровадити нові правовідносини, які сприятимуть розвитку громадянського суспільства, зменшенню нелегальної зброї та поступового її виведення з тіньового обігу.

Ключові слова: зброя, вогнепальна зброя, обіг зброї, нормативно-правове регулювання, право на володіння зброєю.

В статті рассмотрено современное состояние нормативно-правового регулирования отношений в сфере оборота оружия в Украине. Установлено, что на данный момент оно не соответствует современным реалиям и соответствующим международным стандартам, т.к. содержит ряд пробелов и противоречий, требующих немедленного устранения. Предложена необходимость принятия единого закона, который должен упорядочить уже имеющиеся правоотношения в сфере оборота оружия, которые до сих пор не урегулированы или противоречивы, регламентировать и внедрить новые правоотношения, способствующие развитию гражданского общества, уменьшению нелегального оружия и вывода его из теневого оборота.

Ключевые слова: оружие, огнестрельное оружие, оборот оружия, нормативно-правовое регулирование, право на владение оружием.

Нестабільна політична та соціально-економічна ситуація в країні, посилення соціального напруження та загострення конфліктів призвело до зростання кількості нелегального обігу різних видів зброї, а також безпідставного її застосування. Так, за даними МВС, на руках у населення знаходиться близько мільйона одиниць легально зареєстрованої вогнепальної зброї. У пресі озвучують й інші цифри: майже два мільйони одиниць легальної зброї і близько 500 тис. одиниць використовуються у зв'язку з професійною діяльністю. За кількістю легальної зброї на 100 осіб Україна посідає 36 місце в Європі з 44 країн (7 стволів). При цьому швейцарський дослідний проект Small Arms Survey оцінює кількість нелегальної зброї в Україні від 3 до 6 млн одиниць. За оцінками українських експертів, в Україні знаходиться близько 5 млн стволів нелегальної зброї [1].

Зазначена ситуація ускладнюється низкою об'єктивних факторів, серед яких: по-перше, наявність великої кількості зброї, що залишилася в країні з часів Радянського Союзу; по-друге, проведення операції об'єднаних сил – ООС (до цього антитерористичної операції – АТО) через конфлікт на Сході України, який посприяв значним втратам національних запасів та їх незаконному перепродажу, що, у свою чергу, призвело до розповсюдження значної кількості незареєстрованої зброї різного виду; по-третє, збільшення потоку зброї через неконтрольовані ділянки кордону; по-четверте, відсутність як основного законодавчого акта щодо регламентації виготовлення, придбання вогнепальної зброї та володіння нею, так й державного реєстру вогнепальної зброї у цивільного населення тощо.

В умовах сучасних євроінтеграційних процесів, що наразі відбуваються в Україні і вимагають від провідних державно-правових інститутів швидкої адаптації до відповідних динамічних змін із метою імплементації європейських і міжнародних стандартів у свою діяльність, виникає необхідність у забезпеченні ефективного нормативно-правового регулювання відносин у сфері обігу зброї в Україні.

Слід наголосити, що зазначена проблема не перший рік є об'єктом наукових досліджень та дискусій. Значний науковий внесок у дослідженні питань щодо обігу зброї в Україні здійснили такі науковці, як В. Авер'янов, О. Андрійко, В. Афанасьєв, Г. Атаманчук, О. Бандурка, Д. Бахрах, І. Бачило, Ю. Белінський, Ю. Битяк, В. Білоус, О. Бокій, А. Васильєв, І. Веремеєнко, В. Горшеньов, С. Діденко, Є. Додін, В. Зуй, Р. Калюжний, Л. Коваль, В. Колпаков, А. Комзюк, А. Корнієць, С. Кузніченко, Б. Лазарєв, В. Лобас, С. Маїлян, Н. Нижник, О. Остапенко, С. Параниця, І. Пахомов, О. Петришин, В. Петков, О. Попова, О. Рябченко, В. Самсонов, Ю. Тихомиров, М. Тищенко, В. Шкарупа, Н. Ченшова, О. Ярмиш та ін.

Доробок зазначених вище авторів має вагоме наукове та практичне значення. Проте, незважаючи на низку напрацювань науковців, їх висновки та пропозиції, на жаль, здебільшого так і не були враховані законодавцем. Крім того, чимало пропозицій не відповідають сучасним реаліям, оскільки вони були здійснені до початку останніх подій, що відбулися у нашій державі, та були розраховані на їх застосування та використання у мирний час. Вказане свідчить про актуальність цієї статті, метою якої є аналіз сучасного стану нормативно-правового регулювання відносин у сфері обігу зброї в Україні.

Здійснюючи аналіз нормативно-правового регулювання у досліджуваній сфері, передусім, потрібно відзначити той факт, що нормативно-правове регулювання обігу зброї в Україні базується на загальній теорії правового регулювання, яке полягає в тому, що за допомогою норм права, об'єктивованих у вигляді законів та інших нормативно-правових актів, санкціонованих державою звичаїв, нормативних правових договорів, правових прецедентів устанавлюються обов'язкові правила поведінки, які забезпечують певний режим обігу та застосування зброї в Україні, ураховуючи соціальну корисність та об'єктивні обмеження в цій сфері. Тобто нормативне регулювання адміністративно-правового забезпечення обігу та застосування зброї в Україні здійснюється на основі низки нормативно-правових актів, основне завдання яких – чітко врегульовувати правовими нормами комплекс прав і взаємних обов'язків сторін у правовідносинах у досліджуваній сфері [2, с. 90].

Основний Закон України визначає, що людина її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в нашій державі найвищою соціальною цінністю. Кожна людина має невід'ємне право на життя, право на свободу та особисту недоторканність, а також недоторканність житла. Обов'язок держави – захищати життя людини (ст.ст. 3, 27, 29, 30 Конституції України) [3]. Виходячи з цього, можна з упевненістю стверджувати, що одним із базових прав людини, якого вона може бути позбавлена лише за рішенням суду, зокрема, у разі вчинення тяжкого злочину або внаслідок втрати дієздатності, є вільне володіння зброєю як необхідним інструментом, за допомогою якого людина може захистити себе, своїх близьких та власне майно від будь-яких протиправних посягань.

Слід погодитися з тим, що у розвиненому суспільстві кожна особа повинна мати максимум можливостей для охорони й захисту порушених прав. Держава на конституційному рівні закріпила право громадянина на захист свого життя й здоров'я, життя та здоров'я інших людей від протиправних посягань. Проте будь-яке право втрачає свій сенс, якщо на законодавчому рівні відсутній механізм його реалізації. Неспроможність державних органів вживати реальні заходи щодо захисту життя чи здоров'я, прав, свобод і законних інтересів громадян створює сприятливі умови для протиправних посягань на їх життя, здоров'я та власність [4, с. 76].

У цьому контексті варто наголосити, що на сьогодні правове регулювання відносин у сфері обігу зброї здійснюється значною кількістю законодавчих та інших нормативно-правових актів Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України та відомчих нормативних актів Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС) тощо. Так, важливу роль у нормативно-правовому регулюванні

обігу зброї в Україні, передусім, відіграють законодавчі акти Верховної Ради України, зокрема, Конституція України, Закон України “Про ліцензування видів господарської діяльності”, Закон України “Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності”, Закон України “Про мисливське господарство та полювання”, Закон України “Про Національну поліцію”, Закон України “Про Національну гвардію”, Закон України “Про службу безпеки України”, Закон України “Про Державну прикордонну службу України”, Кримінальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Цивільний кодекс України тощо.

До підзаконних актів, що регулюють питання обігу зброї в Україні, можна віднести Положення про порядок застосування вогнепальної зброї, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 № 575, Інструкцію про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї, затверджену наказом МВС України від 31.05.1993 № 314, Положення про порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, спеціальних засобів індивідуального захисту працівниками судів і правоохоронних органів, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, затверджене наказом МВС від 24.07.1996, Інструкцію про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів, затверджену наказом МВС від 21.08.1998 № 622 тощо.

Взагалі слід зазначити, що питання обігу зброї в Україні на сьогодні регулюється майже 90 нормативно-правовими актами. Однак, незважаючи на це, необхідно констатувати, що правова регламентація обігу зброї в Україні має чимало прогалин і суперечностей, що потребують негайного усунення. Як слушно зауважує А.О. Терещук “...на сьогодні в Україні відсутнє законодавче визначення понять зброя та вогнепальна зброя” [5, с. 326]. Дійсно, аналіз зазначених вище законодавчих та інших нормативно-правових актів дає підстави стверджувати про те, що вони:

– по-перше, “...не містять визначення цих понять, у них відсутня класифікація, яка охоплювала б усе коло предметів, на яке має поширюватись відповідний адміністративно-правовий режим” [6, с. 112];

– по-друге, усі питання, пов’язані з обігом зброї, вирішуються виключно підзаконними нормативними актами МВС та інших міністерств і відомств, які фактично дублюють основні положення колишнього радянського законодавства, а переважна більшість норм не визначає навіть усталених суспільних відносин у сфері обігу зброї.

Такий стан речей, з одного боку, призводить до неузгодженості та вільного трактування термінології, а з іншого – створює підґрунтя для зростання корупції у цій сфері. Все це не може ані забезпечити нормальне врегулювання наявних суспільних відносин у цій сфері, ані гарантувати громадянам, що їх право на володіння зброєю не буде узурпуватися з боку влади в майбутньому.

Водночас слід враховувати, що застарілість наявної нормативно-правової бази, брак необхідної правової регламентації щодо здійснення ефективного режиму контролю у сфері обігу вогнепальної зброї створюють підґрунтя для унеможливлення громадянам ефективно та в законний спосіб реалізувати своє право на захист, а органам державної влади ефективно контролювати обіг зброї.

Вирішення зазначених проблем, на нашу думку, можливе шляхом ухвалення відповідного Закону з метою законодавчого врегулювання придбання, зберігання та використання громадянами зброї, норми якого будуть спрямовані, насамперед, на гарантування конституційного права громадян України на захист свого життя, здоров’я і власності. Такий Закон має, з одного боку, впорядкувати вже наявні правовідносини у сфері обігу зброї, які до цього часу не врегульовані або суперечливі, з іншого – регламентувати та запровадити нові правовідносини, які сприятимуть розвитку громадянського суспільства, подоланню корупції, зменшенню нелегальної зброї та поступовому її виведенню з тіньового обігу.

Необхідно зазначити, що питання щодо законодавчого врегулювання обігу зброї в Україні підіймалося упродовж останніх 20 років, зокрема:

– упродовж 1998–2003 рр. народними депутатами України було подано дев'ять різних законопроектів “Про зброю”, а саме: № 1032 від 13.05.1998 (ініціатор – Пусто-войтенко В.П.); № 1032-1 від 26.05.1998 (Данильчук О.Ю.); № 1032-2 від 10.11.1998 (Кармазін Ю.А., Мухін В.В.); № 1032-3 від 06.07.2000 (Білас І.Г.); № 1032-д від 05.03.2002 (Кармазін Ю.А., Білас І.Г., Данильчук О.Ю., Мухін В.В.); № 1171-1 від 02.10.2002 (Черновецький Л.М., Римарук О.І.); № 1171 від 22.11.2002 (Кармазін Ю.А., Черновецький Л.М., Нечипорук В.П., Римарук О.І.); № 1171-2 від 08.10.2003 (Вінський Й.В., Развадовський В.Й., Бульба С.С., Король В.М., Зубов В.С.); № 1171-д від 29.10.2003 (Бандурка О.М., Нечипорук В.П.);

– упродовж 2007–2012 рр. було подано три законопроекти “Про обіг зброї не-військового призначення”, серед яких: № 3728 від 26.06.2007 (Гусаров С.М.); № 2105 від 09.02.2009 (Мойсик В.Р., Грицак В.М., Прокопчук Ю.В., Пудов Б.М.); № 0885 від 12.12.2012 (Мойсик В.Р., Грицак В.М., Прокопчук Ю.В., Пудов Б.М.);

– у 2014 р. було подано проект Закону № 1135 від 01.12.2014 “Про вогнепальну зброю цивільного призначення” (Каплін С.М.), а також проект Закону № 1135-1 від 10.12.2014 “Про цивільну зброю і боєприпаси” (група народних депутатів).

Слід зазначити, що, на жаль, жодна зазначена вище законодавча ініціатива так і не була врахована законодавцем для врегулювання питань щодо придбання, зберігання та використання громадянами зброї. Однак збільшення останнім часом кількості випадків незаконного обігу зброї дає підстави вважати, що зазначена проблема залишається актуальною і на сьогодні.

Необхідно наголосити, що на сьогодні обіг зброї, у тому числі вогнепальної, законодавчо врегульовано спеціальними законами у всіх країнах Європи та у більшості пострадянських країн, обіг короткоствольної вогнепальної зброї дозволений у більшості країн Європи, зокрема, в Естонії, Латвії, Литві, Молдові, Білорусі. Досвід зазначених вище країн засвідчує, що офіційно зареєстрована цивільна зброя використовується при вчиненні умисних злочинів менш ніж у 0,001 % випадків від загальної кількості злочинів. Досвід Прибалтики, Грузії та Молдови переконує, що надання права громадянам на цивільну вогнепальну зброю упродовж року з моменту ухвалення відповідних законів знижує вуличну злочинність на 50–70 %. Водночас введення жорстких правил і обмежень щодо володіння цивільною зброєю у Великій Британії призвело до стрімкого зростання кількості злочинів: на 88 % злочинів із використанням насильства, на 101 % озброєних пограбувань, на 105% згвалтувань та на 24 % вбивств (зростання за 5 років) [7].

У межах нашого дослідження заслуговує на увагу думка про те, що масова свідомість живе стереотипами щодо необхідності збереження наявного порядку набуття та використання вогнепальної зброї, оскільки існує страх зростання злочинності. Однак, як свідчить зарубіжний досвід (Італія, Чехія, Швейцарія, Ізраїль, США, Грузія, Молдова тощо), гарантована державою можливість для громадян володіти вогнепальною зброєю спричиняє зменшення рівня злочинності. Вже сьогодні в Україні можна легко придбати будь-яку зброю, окрім пістолетів або кулеметів, витративши до місяця часу та близько 50 доларів офіційних платежів за оформлення дозволу на володіння зброєю. Таким чином, в Україні в цивільному обігу знаходиться від одного до двох мільйонів лише легальних одиниць вогнепальної зброї. Отже, легальна вогнепальна зброя в Україні вже є, але сфера її набуття та обігу наскрізь корумпована та базується на абсурдних засадах, що не відповідає загальним засадам та принципам, що діють нині у світі [8].

У контексті зазначеного варто відзначити, що через відсутність єдиного законодавчого акта у сфері обігу зброї, зазначені відносини врегульовані наказами МВС, які доволіно змінюються, що спричиняє порушення прав громадян на володіння зброєю. Крім того, на нашу думку, на сьогодні діє неконституційна дискримінаційна норма, відповідно до якої можливість набуття вогнепальної зброї, зокрема, придбання гладкоствольної вогнепальної зброї, дозволяється з 21-го року, а нарізної – з 25-ти. Водночас необхідно констатувати той факт, що наразі держава без проблем довіряє автомати 18-річним юнакам в Збройних Силах та інших військових формуваннях,

однак із підозрою ставиться до своїх цивільних громадян. Вважаємо, що таке обмеження на придбання вогнепальної зброї є не тільки невмотивованим, а ще й неконституційним.

Таким чином, враховуючи викладене вище, можна зробити висновок, що сучасний стан нормативно-правового регулювання відносин у сфері обігу зброї в Україні не відповідає сучасним реаліям та відповідним міжнародним стандартам, оскільки містить чимало прогалин і суперечностей, що потребують негайного усунення. Зокрема, усі питання, пов'язані з обігом зброї, наразі вирішуються виключно підзаконними нормативними актами МВС України та інших міністерств і відомств, які фактично дублюють основні положення колишнього радянського законодавства, а переважна більшість норм не визначає ustalених суспільних відносин у сфері обігу зброї.

Все це, з одного боку, призводить до неузгодженості та вільного трактування відповідної термінології, а з іншого – створює підґрунтя для зростання корупції у цій сфері. Такий стан речей не може ані забезпечити нормальне врегулювання наявних суспільних відносин у цій сфері, ані гарантувати громадянам, що їх право на володіння зброєю не буде узурпуватися з боку влади в майбутньому. Застарілість наявної нормативно-правової бази, брак законодавчої регламентації режиму контролю у сфері обігу вогнепальної зброї створюють підґрунтя для унеможливлення громадянам ефективно та в законний спосіб реалізувати своє право на захист, а органам державної влади ефективно контролювати обіг зброї.

На нашу думку, законодавцю необхідно негайно повернутися до цієї проблеми та прийняти єдиний закон, який має впорядкувати вже наявні правовідносини у сфері обігу цивільної зброї, які до цього часу не врегульовані, або суперечливі, регламентувати та запровадити нові правовідносини, які сприятимуть розвитку громадянського суспільства, зменшенню нелегальної зброї та поступового її виведення з тіньового обігу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Савенко С.* Про гроші та пістолети: перспективи збройового бізнесу в Україні. 2017. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/395573/pro-groshi-ta-pistolety-perspektyvy-zbrojovogo-biznesu-v-ukrayini>. (дата звернення: 12.02.2018).
2. *Діденко С.В.* Адміністративно-правове забезпечення обігу та застосування зброї в Україні: дис... д-ра юрид. наук. Київ. 2016. 443 с.
3. Конституція України від 28.06.1996. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
4. *Черниш Р.Ф., Буряченко А.М.* Проблеми нормативно-правової регламентації права на вільний доступ до вогнепальної зброї. Вісник Запорізького національного університету. 2015. № 1 (1). С. 75–81.
5. *Терещук А.О.* Вогнепальна зброя та бойові припаси до неї як предмет злочину. Часопис Київського університету права. 2013. № 3. С. 326–330.
6. *Корнієць А.В.* Сучасний стан та перспективи вдосконалення нормативно-правового регулювання обігу зброї та вибухових речовин. Право і безпека. 2010. № 2. С. 111–116.
7. Пояснювальна записка до проекту Закону України про цивільну зброю і боєприпаси від 10.12.2014, № 1135-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52809 (дата звернення: 15.12.2017).
8. Пояснювальна записка до проекту Закону України про вогнепальну зброю цивільного призначення від 01.12.2014, № 1135. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52560 (дата звернення: 21.11.2017).

REFERENCES

1. *Savenko, S.*, 2017, Pro groshchi ta pistoleti: perspektivi zbroiovoho biznesu v Ukraini. "About Money and Pistols: Prospects of Arms Business in Ukraine". URL: <https://news.finance.ua/ru/news/-/395573/pro-groshi-ta-pistolety-perspektyvy-zbrojovogo-biznesu-v-ukrayini>. (Date of Application: 12.02.2018) [in Ukrainian].
2. *Didenko, S.V.*, 2016, Administrativno-pravove zabezpechenia obihu ta zastosuvania zbroi v Ukraini "Administrative and Legal Support of the Circulation and Use of Weapons in Ukraine": thesis ... Doctor of Law, 443 p. [in Ukrainian].
3. The Constitution of Ukraine dated June 28, 1996. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 1996. No 30. Art. 141.
4. *Chernysh, R.F., Buriachenko, A.M.*, 2015, Problemy normatyvno-pravovoi reglamentacii prava na vilnyi dostup do vognepalnoi zbroi. "Issues of Legal Regulation of the Right to Free Access to Firearms". Bulletin of the Zaporizhia National University 1 (1), 75–81.
5. *Tereshchuk, A.O.*, 2013, Vognepalna zbroia ta boiovi prypasy do nei iak predmet zlochynu. "Firearms and Weapons to It as a Crime", Journal of the Kyiv University of Law 3, 326–330.

6. *Korniets, A.V.*, 2010, Suchasnyi stan ta perspektivy vdoskonalennia normatyvno-pravovoho reguluvania obihu zbroi ta ta vybukhovykh rehovyn. "The Current State and Prospects of the Improvement of the Normative and Legal Regulation of the Circulation of Weapons and Explosives", *Right and Safety* 2, 111–116.

7. Explanatory Note to the Draft Law of Ukraine on Civilian weapons and Ammunition from 10.12.2014, No 1135-1. URL: http://w1.c1rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52809 (Date of Application: 15.12.2017).

8. Explanatory Note to the Draft Law of Ukraine on Firearms for Civilian Use dated January 1, 2014, No 1135. URL: http://w1.c1rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52560 (application date: 21.11.2017).

UDC 342.9:351.743(477)

Y.P. Zhvanko,

Researcher of the Department of the Research Lab of the State
Research Institute MIA Ukraine, Kyiv,
ORCID ID 0000-0001-6413-5156

CURRENT STATE OF LEGAL REGULATION OF RELATIONS IN THE SPHERE OF ARMS CIRCULATION IN UKRAINE

Paper deals with the current state of legal regulation of relations in the field of traffic in arms in Ukraine. On the basis of an analysis of the current legislation, it has been established that the current state of legal regulation of relations in the sphere of traffic in arms in Ukraine does not meet the requirements of the present and relevant international standards, since it contains many gaps and contradictions that require immediate elimination.

In particular, all the issues related to the circulation of arms are currently solved solely by sub-normative acts of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and other ministries and agencies, which in fact duplicate the basic provisions of the former Soviet legislation, and the vast majority of norms do not determine the established social relations in the field of arms circulation.

All this, on the one hand, leads to the inconsistency and free interpretation of the relevant terminology, and, on the other, creates the grounds for the growth of corruption in this area. Such a state of affairs, in turn, can neither provide a normal settlement of the existing social relations in this area nor guarantee citizens that their right to possession of arms will not be usurped by the authorities in the future.

The legacy of the existing regulatory framework, the lack of legal regulation of the control regime in the field of the traffic in firearms, is the basis for the inability of citizens to exercise effectively and lawfully their right to protection, and the state authorities to an effective control of the circulation of arms.

To the opinion of the author, it is possible to resolve these problems by adopting the relevant Bill for the purpose of legislative regulation of the acquisition, storage and use of arms by citizens, the norms of which will be directed, first of all, to guarantee the constitutional right of Ukrainian citizens to protect their lives, health and property. In this regard, the necessity of adopting a single Bill, which, on the one hand, should regulate already existing legal relations in the field of arms circulation that are not regulated or contradictory, on the other hand, to regulate and introduce new legal relations that will promote the development of civil society, economy and sports, the fight against corruption, the reduction of illegal arms and its gradual withdrawal from the shadow circulation.

Keywords: arms, firearms, traffic in arms, legal regulation, right to possession of arms.

Отримано 10.05.2018